

Megjelenik a lap **Temesvárott** minden **kedden**.

Előfizetési díj akár helyben, akár postai szétküldéssel:

Egész évre 6ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.
Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap házhozordásáért rendelést tehetnek a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros, bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizetni helyben a szerkesztőségénél, vagy a helybeli könyvkereskedésekben; vidéken minden es. kir. postahivatalnál szerkesztőséghez utasítandó bérmentes levelekben.

Hirdetések minden közhasználatban lévő nyelven fölvételnek a beigtatásért minden három hasábos egyes sorért 4 p. vagy 7 uj krajcárnyi díjszámítatik.

Kiadó hivatal: belváros, bécsi utca Uhrmann Márton műkereskedésében.

Kedd, május 1. 1860.

18. szám.

Harmadik évi folyam.

Szerény észrevétel

gróf Károlyi Ede indítványára.

Alig emlékszem, hogy érdekesebbnek találtam volna valaha a lapok ujdonsági rovatait, mint e nagy remények s még nagyobb vágyak közt beköszöntött új év óta. — Oly élvel, melyhez kevés hasonlíthatót ismerek, olvasom azokat a névjegyzékeket naponkint, melyek az igaz szeretettől lángoló sziveknek mintegy szakadatlan láncolatát képezik. — S ha bármi egyébben untatna az ugyanazon eszme körül ismételt szó; itt ellenkezőleg folyton üdit p. o. a P. Naplóban ugyan „Különfélék“ rovata alatt csekély kivétellel majd folyton azonos thema körül csupán a nevekben változatos tartalom: a lelkes adakozásoknak két testvérházát sokszorosan körül s egybefonó rózsafüzére. Oly meghatározó nyilatkozata ez az önézretre ébredt szellemnek, mely fogyatkozott hitünket s elhalaványult reményeinket a legerélyesebben megcáfolja; ha főleg mostoha körülményeinket, melyek dacára mindez csak súlyos nélkülözéssel sőt önmegtagadással, tehát valódi áldozattal történik, fontolóra vesszük. Boldogabb napjainkban kevesebb lett volna mindez megerőtetésnek mondható; s mégis alig vannak reá ily feltűnő példáink a multból; holott a jelenben egyéb nemes áldozatok nagy sokasága is történt s történik, melyekről különösen szerény minőségök miatt a hangzatos sajtó nem tanuskodhatik.

Lehetlen, hogy az ily lélekemelő jelenségek az erkölcsi megújulás után esengő lelket bizalomra ne gerjeszszék s ama már csüggedezett hitünket föl ne elevénítsék, miszerint fajunk a valódi erényeket dúsán sarszajztani képes lelki erőből annyi viszontagság közepett sem fogyott ki; sőt abban örvendetes gyarapodást tanusit.

Hiszem nem egy igaz honfiszivből viszhangzott ez évben niklai bölcselő költőnk e forró érzelemmel teljes sohaja: Él még nemzetem istene, s buzgó könnyeimen szent öröm ömledez! — S a magyar szívet leghathatósabban tolmácsoló „Szózat“ dalnokának e szavai: Hála égnek! még van lelke Árpád nemzetének. — Tudjuk s érezzük mennyi része van a lelkesült érzelmek fejlemében a magasztos költészetnek s általán a nemzeti irodalomnak, mint a nemzeti szellem fentartójának s leggondosabb ápolójának. Nem is szününk hálát mondani mindazon ihletért bár

honnét, bárki által tolmácsolva sugalljon az, mely valódi nemes tettekre ösztönzi fajunkat; valamint ellenben lelkiismeretünk visszautasíthatlan ösztönénél fogva a mennyiben csak parányi erőnkől telik, nem mulasztjuk el óvást tenni minden ellenkező irányu s így a valódi célját megtagadó irodalmi, művészeti vagy bármi módon nyilatkozó törekvés ellen.

Ime meggyőződésünkben legbensőbb örömmézzettel tekintettük főrangú hazánkfiait s honleányait, kik a nemes törekvéseket ujabban ismét hathatós szóval s még hathatosabb példaadással éleszteni, gyarapítani sűrűgtek. A nemzeti mivelődés hű történelme legragyogóbb lapjain fogja szép tetteiket a jövődőség elé sugározatni s nevüket méltó koszoruba fonni; míg mi csekély voltunkhoz képest tőlünk telhetőleg igyekszünk kortársainkat lélekemelő példákra figyeltetni s azok követésére buzdítani.

De a valódi hála és csupa hálalkodás közt nemzeti fogalmunk szerint nagy különbség van. — Miért legyünk természetünk ellenére a jó szándék iránt az őszinteség rovására elfogultak? — Elég példa van reá, hogy a legjobb akarat sem mindig eléggé szerencsés a módok s eszközök megválasztásában. A dicséretes törekvések a jó cél iránti hevületben néha könnyen tágitnak azon elven, melyet higgadt gondolkodással szigoruan roszalunk. — Lehetnek ugyan körülmények, melyek a kivitelben némileg meghajlítják a legszilárdabb elvet; de mig azok égető szüksége nem kényszerít, vajjon nem jobb-e az igaz elvnek szeplőtlen megőrzése, habár így kevesebb is a kívánt eredmény, mint a mennyi annak csonkításával eszközölhető?

Minden további kanyargás nélkül elmondhatóan vélem már e bevállásaim nyomán, mikép gróf Károlyi Ede urnak a „P. N.“ 65. számában megjelent cikke: „Horvátország inséget szenvedő népének segélyezése ügyében“ mindjárt az első pillanatra vegyes érzelemmel meglepőleg hatott reám. — Azonban a nemes grófnak a napi sajtó terén nyilvánult lovagias föllépései oly tiszteletet gerjesztettek volt bennem, hogy ez utóbbi indítványának kiviteli módja iránti eltérő nézetemet nem kis aggodalommal fontolgtatám, mielőtt annak közlésére reászánnám magamat.

A sajtó terén találkozások ugyan sokszor különbözőnek a társadalmi életbeliektől, de azért mégis senki feledem, ki irányában s ki létemre emelek sőt szeret-

ném, ha a nemes gróf érdemeit, buzgalmát hazánk minden egyes polgára oly benső elismeréssel tisztelné, minővel csekély egyéniségem tiszteli.

Mind e mellett, nemzeti jellemünk szeplőtelenése, mely mellett igen gyöngye fegyverrel bár, de híven küzdeni öntudatom ébredése óta kötelességemül éreztem, sokkal fontosabb előttem, sem hogy annak ügyében a legutolsó közkatona létemre is szót emelni ne vállalkozzam a bár különben vezérül is örömet elismertek irányában, sőt ha szükséges volna, ellenében is.

Lehetetlennek vélem, hogy a lovagias szellemű s honfi buzgalmu gróf félreértse igénytelen szavamat. Annál kevesebbé neheztelhet ő az egy pontban eltérő véleményre, minthogy utóbbi indítványa ugy is mintegy nyilatkozataival s törekvéseivel ellenkező, saját valódi elvét sérti. Igenis, a mennyiben a dilettans vásár a nemes gróf sorából is kivehető, meg a mint már azt a párisi tudósításokból ismerjük, oly módja a jótékony-ságnak, mely nemcsak nemzeti jellemünkkel nem fér össze, de az indítványozó gróf urnak is nem csak előbb nyilvánított érzelmeivel, de éppen kérdéses cikkének elején kimondott hiedelmével is homlokegyenest összeüt-közik. „A fejlődő haladás a nemzetre nézve csak egy boldogító, ha az multjának kapcsolatos következménye (az az nemzetes). — A dicső mult legnagyobb kezessége a jövőnek; a mely nemzet multját feledí, népcsoporttá oszlik fel s megszűnik nemzet lenni.“ Ezt mondja a tisztelt gróf ur főnebb címzett cikke elején.

Ugy hisszük nem is szükséges e szép nyilatkozatát hosszan értelmezni a végett, hogy saját szavainak az általa ajánlott párisi divatu dilettans vásárt indítványozása ellen hangos felszólalása világosan érthető legyen. Éppen azért, mivel ez idézett kezdő sorokban rejelő nagy elvet teljesen osztjuk, vagyunk kénytelenek az azokhoz csatolt indítványra sajnosan felsohajtani. — Csak azt ne, csak vásári erényeket ne a legvalódibb erények rovására! — Igy sikolta fel keblünkől az indítvány olvastakor azonnal a nemzeti multakból táplálkozó szív, mely mélyen érzi, mi illik, mi nem a mi ősi hagyományos nemzeti gondolkodásunkhoz, s mi fér össze, mi nem az azok alapján sarjadó érzületünkkel.

Tudom, sokan azok közül, kik természetes fejlődésnek tartják, hogy — mint Lessing mondja — az erényességnek is megvannak divatszeszélyei, — meg kik könnyen megnyugosznak az erkölcsi fogalnaknak jobbra balra hajlékonyságában sat. jól tudom az ilyenek nagyon korlátoltnak fogják tartani mind az erényről, mind a nemzeti érzületről való fogalmamat s nem kis mérvben elfogultnak neveznek ama nemzet irányában, melytől az ugynevezett civilisatio az uralgó divat tónusát ellesi, hogy azt vetekedve utánozza. De sem a gúnyos, sem a szánakozó mosoly, sem az ellenem felhozható fényes okoskodások, — nyomatékolva bár jó csomó történelmi adattal, — meg nem ingatják szilárd meggyőződésemet, melynek tánoztatására sokkal több s bizonyára szilárdabb indokok szolgálnak; azonban elősorolásukat a hir-

lapi szűk tér alig engedi a teljes megvitatás igényeihez képest. Különbön is több alkalommal emlegettem már azokat itt ott hazai lapjainkban s érintgették mások sőt nagytekintélyű iratok tüzetesen is tárgyalták.

Ez okból csak a leglényegösebbre szoritkozva, állítsuk szemközt a komoly magyart a lenge franciával, vajjon nincs-e annyi különbség köztük mint az egykori spartai és athenei közt, kiknek viszonyát a legjobb helyen történelmszövegekből eléggé ismerhetjük? — Mily különbözők az ily elváló jellemű népek fogalmai az azon egyféle erénynek gyakorlatmódja felől; de még mily különbözők az ösztönző indokok is. Pedig ez vajmi nem közönyös dolog ám! Hisz ezektől függ tényeink értéke. De a tiszta szándékot nem homályosítják-e el a hozzá kevesebb méltó eszközök, a nem természetes módok? — A modortól igen sok függ, tanítá mély értelmű figyelemzetéseivel nemzetünk nagy bölcse Széchenyi I. S e kevés szóba foglalt nagy tanát nagyszerűen igazolva láttuk.

Nem tagadható, hogy sok nemes tény színhelye Páris; de a mennyiben a jelleméből ki nem fordult magyart ismerjük, nem tehetjük fel javáról, hogy Pestet Párisnak csak miniatürjévé is óhajtaná fejleni, sem a magyar nemzetet francia erkölcsüvé. Ugy látjuk, mikép legkiválóbb szellemeink némely természetes kivétel mellett inkább az angol komolyan tevékeny jellem felé gravitálnak a nélkül, hogy mindazt, mi Albion világvárosában történik, nálunk szigorú megválogatás nélkül meghonosítani célszerűnek vélnék. Erre nézve azonban itthon is föllelhetjük a tájékozó különbséget. Sok van mi Pesten megjárja, de már csak a szomszéd Nagykőrösön is vajmi ellenkezőleg üt ki. Meglehet — habár van ok kételkedni benne — hogy Párisban a főrangú delnőknek jótékony-ság végetti szatócskodása nem esik a társadalmi életben oly igen szükséges tisztességek rovására, nem csökkenti lényeges kelléküket a szemérmes szendéséget; de vajjon szintig lehet-e ez Pesten is vagy éppen kisebb városainkban melyekben Pest példájára már nyomban meg is pendítettett az eszme?

Mondja az indítványozó nemes gróf, hogy a dilettans vásár abban áll, miszerint a rögtönzött boltcskákat a város legszebb delnői és honleányai osztálykülönbség nélkül látják el kettesivel, mint árusnők szóval, szemmel biztatva vásárlásra a kíváncsi nézőket, az árukat feljebb tartják a bolti árnál; és ez képezné a jótékony célra háromló nyereményt, mi az eladó nők ügyessége mellett nem csekély lehet. Az ily összeget belépti díjjal is lehetne szaporítani; s egy jó zenekar játéka is kecsgető eszközül szolgálna a közönségre nézve, mely bizonyára nagy számmal tódulna látni azt a szép bazart, a hol fővárosunk és vidékünk legszebb delnői és leányai kínálgatnák izletes árucikkeiket! (Mily igen helyén áll ez az indítványozó gróf ur által az ajánlat végére nyomtatott felkiáltásjel, csakhogy sokan más értelmében veszik azt, mint a melyben oda lőn állítva.)

Végül: a rend fentartására ifjak kéretnének föl, kik egyszersmind a szép árusnők bol-

tocksái körül a segédi szolgálatot is teljesítenék. (Mi ide is gondolunk legalább egy kis felkiáltás jelecskét nyomatékul.)

Mint hogy a tervezett „dilettáns vásár elrendezésére valamint a sorshuzásra is oly magasztos asszonyosságoktól nyert ígéretek vannak, melyek legbiztosabb reményt nyújtanak az eszmék kivitelére és az illető programot az illető rendezők (házánk köztiszteletű s szeretetű hölgyei) annak idején köztudomásra is sietnek bocsátani:“ (mindezt az indítvány mondja), szerény véleményünk alig módosíthatna valamit a terven, ha még oly érvényes szóval bírnánk is. De nem is ily nagy igényvel bátorzkodunk kilépni, annál kevésbé mint hogy az iménti sorokban sejtetett rendezők némileg megnyugtató kezeségül látszanak szolgálni az iránt, mikép gyöngéd aggodalmunk ez alkalommal talán inkább superflua cautela.

Mi tehát célunk e felszólalással? — Az hogy legalább szerény tanuságot tegyünk a felől, mikép mi magyarokul multunkhoz hüen a nagy világ hangadását mindenben követni nem ismerjük, sem természetünkhez férőnek, sem magasabb szellemi érdekeinkkel összeegyeztethetőnek, hogy arra a mi reánk nézve az emberbaráti szereteten fölül még nemzeti kötelesség is, nem hiszünk szükségesnek az ily gyöngédtelenséggel járó toborzási módokhoz folyamodni. Ezt eléggé igazolhatják a cikkünk elején érintett lelkesedés az akademia s Kazinczy alapítvány iránt. — Ugy tudjuk elég nálunk szépen, értelmesen elmondani, hogy ezt vagy amazt a jótékony adakozást a nemzeti becsület kívánja, és a romlatlan magyar sziv, főleg egy Károlyi Ede gróf szavára, tesz annyit, a mennyi mostoha körülményei közt lehetséges. Ellenben ha Pest példájára a delnök dilettáns vására, mint igen valószínű, vidéki városkánkban is majd megtartatik, miután az indítványt vidéki lapjaink is vizshangoztatják már — nem lesz-e e párisi divat utánzása főbb érdekeinkkel összeütközőbb, s így károsabb mint üdvös, azt számítsa fel a tiszta lelkiismeret.

A szép delnök kedveért, hogy ne vennének ifjaink annyi forintos szivart, (mint a párisi dandykról olvastuk), hogy szinte elkábulnak tőle; de ily jótékonyasághoz (!) szoktatni a valóban nagy kötelességekre s önzetlen áldozatokra érlelendő hazai sarjadékot parányiságunk meggyőződése szerint inkább káros, mint üdvös. — Minden erény áldozattal jár, pillanatnyi kényeink föláldozásával s önmegtudással. Ezt nem csak nagy Kölcseynek tanítja, de valamennyi gondolkodó kénytelen helyben hagyni. A hivalkodás, tetszelgés és erény közt, szükség helyes különböztetést tennünk. Ismételem, a nemes gróf ur lovagias hazafiságát nincs szándékom félre ismerni, annál kevesebbé kétségbe vonni; de nagyon hiányosnak tartanám hazafi érdemei iránti tiszteletemet, ha azon szent ügynek, melynek őt kiváló bajnokául szeretjük ismerni, rovására eltitkolni vélném célszerűnek azt, mi nemes törekvéseire homályt vethet. Tisztelem nemes buzgalmát nem a szolgálalkúság elfogultan vagy éppen oktalanul tömjénező hodolatával, mely a valódi nemest csak bántja; hanem a céltudatos lelkesültségnek őszinte becsülésével, mint a jó ügynek mun-

kás hívét, hathatós előmozdítóját. Imez igaz érzet ösztönze annak nyilvánítására, a mi érdemeinek ragyogó fényére elborító fölleget vonhatna.

Nem csekély megnyugvást lelek ugyan abban, hogy az indítvány valóítására főrangú hölgyeinknek komoly szerénysége s nemzeti érzülete nem vállalkozék — mely körülmény miatt e szerény felszólalásom kiadását az illető lap fölöslegesnek véle; de részemről úgy vagyok meggyőződve, hogy még ez esetben sem lehet minden ellenszó nélkül hagyni oly indítványt, mely a nem kevés számu gyöngéket hacsak némileg is fogalmi tévedésbe ejtheti. A mi fölött leggondosabban kell mindünknek örködnünk, az ellen bár honnét jött sérelmet illőleg megcáfolni szent kötelességnek hiszem. Elég szomorú tapasztalat, hogy nálunk az eszmék ellenőrzése még távolról sem eléggé arányos az oly sürüen mutatózó irodalmi balságok ellen. Ezt súlyosan sínt meg szellemi fejlődésünk. Legyen legalább egy vidéki szerény, de a valódi cél felé nevéhez méltólag irányzó lapban bármily nyoma, hogy legföltettebb kincsünket, nemzeti jellemünket, még oly jeles hazánkfiának, minőül a nemes gróft tisztelegjük, szava által sem engedjük, ha még oly esetékes részben is megingattatni. — Vajha egyáltalán minél kevesebb okot nyujtsunk utódainknak bármi tekintetben szemrehányást tehetniök mulasztásainkért. — Ily szempontból véve talán nem lesz ez elkésettnek látszható észrevétel, sem eső után köpenyeg, sem egészen fölösleges óvatosság jelle. — Vagy ha mégis olyasminék mondható; hadd leljen helyet a régi levéltárcában, mint korán elavult eszmeláncolat. Talán egy két hű olvasó egy ujdonsült divatos novella és kétszázados levéllel vegyest csak szán egy pár unalmas percet a jelenben is, átpillantására; a jövőben pedig tegyen ez is parányi tanuságot érzelmi viszonyainkról. Hiszem nem fog megrovatásunkra szolgálni.

Az ég áldása velünk!

Karcsai G.

III.

T i m a n y . *

(Vége.)

Ezen tulajdonságainál fogva már eddig is igen széles mérvben kezdik használni, mint a sárga rezet (messing) vagy tombak-ot. Csiszolás és aranyozás által pedig, igen szép kinézésű alakot nyer, mely által majd minden ékitmények és hasznos eszközökre ajánlható.

Használtathatik nevezetesen: gomb, kupak, kardmarkolat és más katonai ékitményekre, mint sisak, cimér, érdemrend sat.-re; különösen a tengerészetnél, a gépezetközöknél, melyek a tengervízzel vannak érintkezésben, a sodrony- és kötelekhez, arany rojtok vagy bojtok, fuvó hangszerekhez, továbbá a természettant illető készülékekhez mint a villanyvezető, (electr. conduc-

tor) és villanygépekhez; az utazó vagy pipere szekrények zára vagy kulcsaihoz sat.

Ostwald és Rittig saját gyárukban kísérletet tettek az alum. broncirozással (aranyozással) is, mely az ohajtásnak kedvezőleg felelt meg, az általuk előállított tűk, éraláncok és karperecek, az arannyal vetélkedtek, s színe éppen olyan volt, mint a két próbás aranyak. Pittner gyárnok, ezüst edényeket ugyan azzal, különbözőféle ezüst edényeket, kitűnő sikerrel többféle színekkel zománcolt (emallozott). Célszerűen használható 5 rész alumínium 95—100 rész ónnal, — mivel a savak hatását is kiállja, — az asztali és konyhai edényekre, kanál, villa, tál és szelencék előállítására. Könnyűségénél ajánlható a pipereszekrény, vadászfegyverek, lószerszámok és hintók ékitésére; keménységénél fogva a távcsövek, szemüvegek, mérnöki eszközök, zsebóra fedelére és végre a fogművészethez.

Hazánk tudósait s művészeit nem szükség serkenteni, hogy e tárgyat illetőleg se maradjunk hátra, hanem azoknak kedvéért kik ezen fontos tárgyról még keveset hallottak vagy olvastak — szántam e rövid közleményt. Mennyire örvendének, ha ezen igénytelen pár sor az illető timsóbánya tehetős birtokosait is felvillanyozván, nemzeti műiparunk és gazdaszatunkra nézve az ige csakhamar testté válnék. Pedig hol volna annak legmegilletőbb gyártóhelye mint Magyarországon? melyet a gondos természet annak előállításához szükségelt anyagokkal oly bőven megáldá. Higyjük, hogy a timany előállítása hazánkban sokkal jutányosabban sikerülne, mind a külföldnek, mely a hozzá kívántató természeti kincsekben jobbára szűkölködik! . . .

Osváth Pál.

Külföldi levelek.

V.

St. Gallen 1859.

A Rigről lejöven, mint már előbbi levelemben említém, Arthba menék, azon szándékkal, hogy utamat Zugig a hasonnevü tavon, innen Horgenig szárazon, és Horgentől Zürichig ismét tavon folytassam; de a késő évszak miatt már bizonytalan levén a hajók járása, — mi nyáron oly kellemessé teszi az utazást, — le kellett ezen gyönyörüségről mondanom, és bérkocsin indultam meg Zürichnek. Az ut majdnem 5 órányira huzódott; de azért unalmassá még sem vált; mert addig míg a zugi tó partján haladtunk, a természet szépségein; azután pedig midőn a hegyek felé befordultunk, a mezei gazdaszatban kitűnő emberi szorgalom művein; és végre a mint a zürichi tóhoz közelítettünk, az egész part hosszában elterülő ipar és kereskedés élénkségén függött figyelmünk.

Zürich, a schweici kereskedés és gyáripár főhelye, s a zürichi tó vidéke ezen mozgalmas életnek hű tüköre, mely számos gyáraival és füstölgő kéményeivel egészen elüt a többi schweici tavak képétől. Minthogy

utazási tervem szerint Zürichben csak egy éjet szándékoztam tölteni; mielőtt béestvéledett volna, a pompás kilátással kecsegtető Hótel Baurban vevén szállásomat, azonnal átmenék a Limmat-hidon, melynek folyama a várost két, majdnem egyenlő részre osztja; és megtekintvén a Gross-Münstert, hol egykor Zwingli szónoholt, és még néhány középületet, a szép és magas sétatérekéről tartottam szemlét ezen 18,000 népességű város fölött; azalatt leszállt az éj, s a tó sima fölületén csillogó hold fényénél tértem vissza szállásomra.

Valamint a zürichi tó vidéke különbözik a többi tavak vidékétől; ugy magának a városnak képe is különbözik a többi schweici városok képétől. Bern és Basel még megtartottak valamit a régi tyusból; de Zürich már egészen ujalaku, egészen európai város. — Általában Schweizban az ő, az eredeti, a népies jellem, ha csak a berni Oberlandot, vagy némely hozzáférhetlen hegyvidékeket ki nem veszünk, napról napra többet vesz sajátágából. Így például azt a festői szép öltözetet, melyről különösen a schweici nők híresek, alig látjuk még imitt amott, és inkább csak leírásból ismerjük. Megvallom, hogy a nemzeti sajátágok ezen hanyatlása, engem fájdalmasan érintett; és elcsábitva ideálom szépségétől, mindig elégedetlenül kerestem Schweizban a schweiciakat.

Egy éjet töltvén Zürichben, másnap ismét uton valék. Winterthurnál a vaspálya két ágra szakad: az egyik megy Thurgau cantonon át Romanshornnak; a másik St. Gallen felé Rorschachba. Mind a kettő a bodeni tó partján fekvő kikötő; és a folytonosan járó gőzhajók által köttetik össze, az első ugyan Friedrichshafennel és a württembergi, a másik pedig Lindauval és a bajor vasuttal. Én ez utóbbit választám.

St. Gallen a hasonnevü cantonnak szék- és Walther von der Vogelweide, német szerelemdalkok születési helye, 12,000 lakossal; kik nagyrészt kézművesek, kereskedők, gyárnokok. Legnevezetesebb benne a Sz. Gál által, még a VII. században alapított és 1805. eltörölt benedeki apátság. A régi templom s a régi zárda helyén, melyet őseink 925. meglátogattak, új és nagyszerű épület emelkedett; és így hiában kerestem volna a cellát, hol az együgyü Heribald lakott, ki őseinket annyira megszerette, hogy a midőn visszatértök-ről némi hírek szárnyalának, rimánkodva kéré az apátot, bocsátaná el őt kedves magyarjaihoz; hiában kerestem volna a rézkakast, melyet, midőn egynémely vakmerő vitéz leakart a templom tornyáról bontani, lezuhanván a magasból, életével lakott; nekünk pedig szerencsétlen esetével arra példát hagyott, hogy őseink a holtak tetemeit megszokták égetni. Általában mi Ekkhardnak sokkal tartozunk, hogy megírván St. Gallen történetét, kronikájában a magyarok ezen kalandjáról is bőven megemlékezett; miből kitetszik, hogy az akkori németek folytonos vizsgálódásai miatt, pusztításra behívott szövetséges magyarok, mégis nem voltak olyan vadak és vérszomjasak, mint azt némelyek hirdetik; kik csak öldöklésben és gyujtogatásban találták volna gyönyörüségüket; különben másként bánnak el St. Gallennel.

Az apátság roppant nagy épület, melynek egyik részében most a kormányzók és püspöki lak, másikon az iskola és könyvtár van. Ez utóbbi számos, igen becses codexek- és incunabulákkal bír. Sajnálom, hogy időm nem lévén, azokat meg nem tekinthettem; és így meg kellett azzal elégednem, mit jeles történészünk, Horváth Mihály elbeszéléséből hallottam.

A XVIII. század második felében, olasz stílusban épült nagy szentegyház dicséretére válik mesterének, Guggernek. Vannak szép fresco képei, és gazdag kincstára; melyben a sok misemondó ruhát és oltárkészületet elhallgatván, egyedül azon szentségmutatót említem meg, mely egy topázban az egész kinszenvedés történetét bevésve ábrázolja. Az ajtó mellett pedig van bizonyos harangocskák (kolompnak mondanám inkább, mert az alakja és egész készüllete az) melynek tompa hangja századok előtt, midőn még az egész vidéket erdők borították, a polgárisodás és erkölcsi megújulás hajnalát hirdette a regetegben; hol Szent Gál, a németek egyik apostola megtelepedett, és a vadon lakóinak ezen harangocskával üdvárasztó jelt adott. Teljes kegyelettel vizsgáltam ezen keveset mutató, de sokat mondó régi kincset; és a midőn örök emlékezet okáért én is megkonditottam azt, lelkemben láttam elősietni a jámbor szerzeteseket, s a még durva germanok ezreit, kik töltök nyerték műveltségöket.

Igen szép, góth stílusban épült templomuk van a protestánsoknak is. Ezenkívül számos köz- és jótékony intézetek ékesítik a várost, melyre legszebb kilátás az alig 1 órányira Freudenbergről nyílik; honnan egyszermind a bodeni tó, s a thurgau és appenzelli hegyek is láthatók.

Ez volt utolsó nyugpontom; mert azután már sebesen haláltam, átmenvén a vasutról gőzhajóra; s a gőzhajóról vasutra; úgy hogy sem a kis tengert képező tó környékéről, sem annak élénk kikötőjéről Lindauról sokat nem mondhatok. Kettő azonban még is hiven megmaradt emlékemben: azon festői szépségű völgy, hol a Rajna a vorarlbergi és schweici hegyek közül a badeni tóba szakad; és a lindai vámház, hol némi emlékül hozott apróságokért, mindamelltt hogy följelenttem, a málhámat ki kellett bontanom, mi utazás közben, főképp ha az idő sürget nem a legkellemesebb mulatság. Ezt tapasztalhatta mindenki az osztrák-szász határszélen Bodenbachon is. Estefelé az augsburgi vérmezőn mentem keresztül, hol Lehel kürtje harsogott, s a száguldó daliák kópiái ragyogtak; egyszer ugyan (910) győzedelmesen, de utóbb (955) szerencsétlenül; mire hosszú szünet következett. És itt én is, a Lech partján egy gondolatjellel megszüntetem leveleimet. — **Pados János.**

Levelezések.

Pest, april 26. A kéréssel ellen küzdeni, annyi mint rohanó hullámok ellen uszni: mindkét esetben a veszteség bizonyos. Oly elv, melynek életrevalóságáról a józan ész meg van győződve, de a szenvedély nem látja az örvényt, mit méhében hordoz...

Tudva van, hogy dicsőült Széchenyi István gróf

lelki üdveért Bécsben f. hó 26-án volt tartandó az engesztelő sz. mise-áldozat. A pesti fiatalság szintén részt kívánt venni a kegyelet ravatalánál, miért is aláírás után a „Széchenyi“ gőzhajót kibérelték. Már mindenki a hajón volt, midőn a végleges válasz megérkezett, mely szerint az ifjuságnak fegyelmi szabályoknál fogva nem lévén szabad az önállók jogával élni, a hajó meletele egyszerűen felfüggesztetett.

Az akadémia, 23-án tartott igazgatói értekeződés alkalmával az itt tartandó gyász isteni tisztelet megtartását april 30-kára határozta volt el. Ugyancsak az alkalommal elvégeztetett, hogy nemcsak emlékbeszéd fog tartatni a „nagy“ halottért, hanem emlékéhez méltó költeménnyel is dicsőítessék, miért is Arany János rendes tag, koszorus költőnk hivatott föl, hogy hallgatag lantját venné elő és a tudós társaság kívánságának megfelelni sziveskedjék. Nagy költőnk a Széchenyit dicsőítő költeményben önmagát dicsőíti meg, s újabb babérral koszoruzza halántékait.

A bölcselmi, törvénytudományi és történelmi osztály közgyűlésében Tóth Lőrinc mint rendes tag foglalta el székét egy igen jeles értekezéssel, mely jogi kérdéseket feszegetvén, annak ismertetése nem érdekelheti annyira az olvasót mint Szilágyi Sándor levelező tag, történelmi értekezése, mely „Béldi Pál és a magyar bujdosók“ címmel a 17-ik század egyik momentumokban gazdag epizódját ismeretlen oklevelek nyomán, kritikai átgondoltsággal tárgyalja.

Az egykoru Cserei Mihály bőven irt e tárgyról, de miután — mint maga mondja munkája elején, — hogy ők a kurucok elől Brassóba recipiálván magát, hol nem lévén mivel tölteni idejét, úgy fogott az íráshoz 1709. die 16 mensis decembris, nagy ovatossággal használandó. Nála „Béldi Pál“ mint regényhős tűnik föl, ki Szigligeti hasoncímű pályanyertes drámájában eszményesítve, a vasjellem és becsületesség képviselője: Szilágyi Sándornál nem más, mint egy telhetetlen nagyra-vágyó, kegyetlen jellemzilárdság nélkül, örökös habozásban hanykodik, sőt még az ármányos fondorlatokról sem iszonyodik. Szalay L. igen jeles „Magyarország történetében“ V. k. röviden emlékezik meg róla „Bánffy Dénes“ halálakor, a mennyiben tudományosan kezelt tárgya érinti az erdélyi dolgokat. Kétségkívül Szilágyi ur nagy hasznót tett kutatása által a történelemnek, óhajtva várjuk, hogy az értekezést egész terjedelmében mielőbb olvashassuk.

Május elején leendő „József nádor“ szobrának ünnepélyes leleplezése; szintén egy „Széchenyi szobor“ van tervben a Széchenyi téren.

A társadalom mezejéről is szednénk virágokat, de az oly kopár, oly örömtelen mint az elhagyott kert, melyben a tavasz nem fejleszthet silány növényeknél egyebet!

Valamint a terméketlen politikai fejlemények meddő változásokat idéznek elő, melyek diplomatiái szósztárságot eredményeznek: úgy vagyunk a társasélet mozzanataival is!

Villmers ur gyönyörű művészi játéka szorgosabb látogatásra lett volna érdemes, de sokan már a műlélyment a szabad természet ölében keresik!

Isten velünk — a viszontlátásig!

Lugos, apr. 26. Mi is megtartottuk a requiemet a nagy Széchenyiért és pedig oly nagyszerűen mint csak a lugosi körülmények engedék. Reggel 9 órakor kondult meg minden harang és pedig minden vallásfelezetbeni egyházban, 10 órakor ment a nemesség Kis Andrásról en corpore, feketére bevont kardokkal a templomba, mely azalatt annyira megtelt legnagyobb részt mély gyászba öltözködött nőekkel, hogy a férfiközönség csak a padok közti hézagokban foglalhatott helyet, a nemesség a ravatal körül állott, a céhek tagjai fáklyákkal állottak szintén magyar öltönyben, keze-

ikben tartva céhük fátyolozott zászlójukat, — a ravatalon számtalan gyertya mind ezüst gyertyatartókban ragyogott. Jelen voltak a g. e. püspök, a megyefőnök, törvényszéki elnök és sok tisztviselő, — képviselve volt a társalom minden rétege, nemzetiségi és vallásbeli tekintetben; — igen sok könyező szemeket lehetett látni, őszintén átérezve a veszteséget mely a hazát érte. Vidékiek is igen szép számmal jelentkeztek, e szerint mondhatni a megye egészen képviselve volt.

Tudósítom, hogy Resicán és Oravicán is készülnek a gyászünnepegy megtartására.

T Á R C A.

Egy bokor két virága.

(Történeti beszély.)

Irta Remellay Gusztáv.

(Folytatás.)

V.

Ki lehet e gonosz?

Tíz nappal ezen est után éppen üres háreméből, — hol huzamosabb ideig ábrándozott — jött ki Omár. A mint lakrészébe ért, főabszolgája jelenté, hogy egy leeresztett sisaku lovag akar vele beszélni.

Nem tartozván akkorban a ritka jelenetek közé az, hogy a külföldi származású várnagyok, vagy várvédtsztek a reájuk bizott eredmények elárulására nézve ajánlatot tettek a basáknak s bégeknek, mivel az ily ajánlatot tévő rendszeren elfedett arccal jött, azt hitte Omár, hogy ily aljas emberrel lesz dolga.

De a mint elejbe bocsátatott a bejelentett, s látta, hogy tagjait magyar köntös fedi, nem hitte többé.

A lovag illemes meghajtással üdvözölte.

Omár néhány szempillantásig legeltette rajta szemcit, s termete után apródnak ítélte.

Mi járatban jött, vagy küldetett kegyed hozzám? kérdé azután.

Nem hallja-e senki, a mit kegyednek mondani fogok, — szolt a látogató, mint észrevehető volt, tétetett hangon.

A mit kegyed mondani fog! válaszolt Omár, kivülem csak Allah hallandja.

Erre mély meghajtást tón a bég.

Esküdjék meg ön, beszélé ismét a látogató, hogy bár mily különösnek fog is az tetszeni, a mit mondandok, se nem kérdi ki vagyok, se fel nem tartóztatva bocsát ki várából.

Az igaz hívők nem szoktak esküdni, hanem csak a könyvek könyvére — a Koránra — tesznek ígéretet, szolt Omár felemelt hangon, s én ezen szent könyvre ígérem kegyednek, hogy mondjon bár mit, sem nevét nem kérdem, sem nem gátolom meg elmenetelében, erről biztosítom. — Most adja elő, mi célból jött ide.

Omár bég! — mondá rövid szünet után a lovag — kegyed pajzsában elrejtve hord egy arcképet, azon nő arcképet a kit szeret.

A bég nem tudta bigyjen-e fülcinek, a festő ki a kis képet készíté, maga sem tudta mire volt ez szánva. Pajzsa titkát csak Szokoli Mustafának fedezte fel, s ezt oly oldalról ismerte, hogy nem tehette fel felőle az árulást.

Megfoghatlan! megfoghatlan! — töprenkedett — nem lehet máskép, Jolanéknál mig vadászni voltam kellett valakinek felfedezni a rugót, s úgy megtudnia titkomat. De ha így történt is, mert ismerve Szokoli jellemét nem gyaníthatok mást — mi célból jött ezen ember ide; — mi célból mondja el előttem, hogy ismeri szívem s pajzsom titkát?

Mi előtt ezen kérdéseire választ adhatott volna magának Omár, ismét megszólamlott a látogató.

Kegyed nem felel! — mondá, — arca egész kifejezéséből olvasom, mennyire meglepte az, hogy tudom titkát. Igen! én saját szemimmel láttam a pajzsában levő lemez alatt Gedy Jolánta arcképet s ezt látva mit hihettem volna mást, mi, hogy imádja őt kegyed. — Tagadja-e ezt?

Omár ugyan mind eddig a legnagyobb erőmegfeszítéssel küzdött, hogy mindenki előtt elleplezhesse titkát, de most még sem akará hazudni, hogy nem szereti Jolánt.

Nem felelt semmit a sisakos kérdésére.

Bég! — beszélé ez — a ki szeret, a szeretett tárgy birhatását óhajtja, e vágnak élni kell kegyed keblében is. Ne tagadja nem hinnén! — már az is, hogy tudta eltitkolni szerelmét, nagy erőmegfeszítésbe kerülhetett s bámulom kegyedben azt, hogy szerette Jolánt nem tón kísérletet, — mert ez lehető lett volna, őt hatalmába keríteni

Fájt a nemes szívü leventének, hogy valaki ily véleménynyel lehetett felőle, szólni akart, de megelőzte a látogatót.

Bég! mit adna kegyed annak, ki nem csak megigérné, de be is tudná váltani azon ígéretét, hogy holnapután éjjel hatalmába adja Jolántát, ki hogy ne kelljen kétségbe esése kitöréseit hallania, eszméletlen állapotban lesz.

Ezt nem várta a bég, és az a mit hallott, oly hatásgyakorolt reá, hogy agya egészen zavarva lön s nem tudott szólni.

(Folytatatik.)

Heti szemle.

— Szegeden april 26-án tartatott meg Széchenyiért a gyászmise. Tengernyi nép borította el a kegyesrendiek háza előtti tért, hol a szabadban is volt mise a templomba be nem férhetők számára, benn pedig valamennyi oltárnál, magyar diszruhás férfiak (köztük gróf Károlyi Sándor is) állták körül a ravatalt. Másnap a tanuló ifjuság szintén megünnepli; egy hétre rá pedig a szerbek templomában ünneplendik meg méltólag a kipótolhatlan hazafi emléket.

— A zágrábi honfiak, hálás érzelmeik kifejezése vé-

gett azon nemes magyar hölgyek iránt, kik a horvátországi szükölködők érdekében fáradoztak, — a segélyösszeg átnyújtói által gyönyörű virágbokrétát, nemzeti szalagból kötött csokorral küldtek vissza Pestre, Batthyány Antonia grófnő neve alatt.

— A „Fortschritt“ pesti levelezője a felállítandó Széchenyi-emléket a tervezett pesti vízvezetés eszméjével hozza kapcsolatba. E vízvezetés Förster tanár terve szerint az egész városra kiterjedne, a jó, friss ivóvíz medencékbe, szökőkutakba sat. vezetették, mik a város ékítésére is szolgálnának egyszermind. Széchenyi emléke akkor egy köztéren készitendő kuttal egyesíthetnék, s a belőle kiömlő áldásos elem a legillőbb symboluma lenne az ő áldásteljes működésének. A tervezett vízvezetés mintegy két millióba kerülne, mely összeg, ha a fenebbi morális eszmével azonosíthatnák a vízvezetés, csakhamar együtt lenne sat. Mint indítványt megemlítettük, melynek legjobb oldala a gyakorlati eszme, de általában csak jegyezzük meg, hogy a nagy Széchenyinek, ez indítványozott emléknél bizonyosan sokkal nagyobb szerűbbt ohajt felállítani a magyar nemzet, Buda-Pesten.

— Horváth Mihály, haditörvényszékileg elítélt egykori csanádi püspök ingatlan javaira a pesti cs. kir. orsz. törvényszék, a csődöt megnyitotta; tömeggondnokul Sári Szabó Albert van kinevezve; bejelentési határidő f. évi jul. 1.

— Alapos forrásból értesülünk, hogy gróf Széchenyi Istvánnak egyetlen még élő testvére, a 70 éves lelkes agastyán gróf Pál, egytől egyig őseikhez méltó fiai számára, öt majorátust alapít. Ez a módja, a régi magyar nagy nemzetségeket s bennük a nemzet oszlopait — az isten akarátja határai közt — fenntartani.

— Nagy megelégedésünkre szolgál jelenthetni — mond a P. Hírnök — hogy mire lapunk tegnapi száma megjelent, — neliány gőzhajón már gyászszalag lobogott. Mély benyomást tesz a gyászlobogó látványa lánchidunkon. Az orosz lány, melynek lábainál a Széchenyi-cimer fátyolozva látható, — nyakán szintén gyászszalagot visel, s úgy tűnik fel, mint ha a vadon királya tartaná a gyászlobogót, jelképeül annak, hogy egy óriási szellem, egy fejedelmi lélek el-tünte felett busul a nemzet.

— Széchenyi életéből, 1833-ban bizonyos véleménykülönbség miatt heves szóvita folyt gr. Széchenyi s Orczy Lajos báró között, minek párbajrai kihívás lett a vége. A találkozás helyén — dacára, hogy köztük el volt döntve, — hogy életre halálra fognak megvinni — b. Orczy elbeszéli, miként a mult éjjel azt álmodá, hogy pisztolylövés fog véget vetni életének; gr. Széchenyi szintén elmondja, hogy hasonlót álmodott. A párbaj annyiban szerencsésen ment végbe, hogy mindössze is csak b. Orczy karja lön keresztül löve. De a balvégzetes álom még is beteljesült: b. Orczy öt évvel ezelőtt pisztolylyal vetett véget életének; gr. Széchenyi szomorú végét, fájdalom, eléggé ismerjük s érezzük. P. H.

— A nemzeti muzeum fölszerelésére, m. hó 5-ig összesen begyűlt 11,935 ft. 39 kr. Ez összeg 147 ivvel érkezett, kilenc külön adománnyal együtt 3050 egyéntől.

— A nagyszombati elemi tanoda sorsa. A nagyszombati községtanács ez évi jan. 11-én tartott ülésében küldöttséget nevezett ki, mely a pozsonyi helytartóságnál, az elemi tanodába a magyar nyelv behozatalának elkerülhetlen szükségességét előterjeszse. A helytartóság elutasítván a polgárság e kérelmét, a községtanács a m. miniszteriumhoz folyamodik.

— Felhívás a magyar irodalom barátaihoz. Az 1846. és 1847-ik évben a Kisfaludy-társaság által jeles költők és műtiszünk Erdélyi János fáradhatlan buzgalma folytán kiadott „Népdalok“-ban oly kincse gyűlt össze a népköltészetnek, melynek hatása mind az újabbkori költészetre, mind az olvasó közönségre credménydusnak bizonyult. Ezen idő óta, a lefolyt tizenkét év alatt ufolag száz meg száz ily költészeti kincs merült fel, melyek szétszórva hevernek a haza minden részeiben, s az enyészettől ismét csak figyelmes

felkarolás által óvhatók meg. Alulirottak forró szeretettel ragaszkodnak ez ügyhez, és más illetékesebb vállalkozók hiánya miatt a nyomtatásban meg nem jelent, csupán a nép ajkán élő dalokat össze akarják gyűjteni. E célból fölkérnek minden lelkes irodalom-barátot, hogy őket e vállalatukban segítsék elő nagyrabecsült fáradozásaikkal, s a mely dalokról körükben tudomásuk van (legyenek azok puszta, szerelmes, gunyos, nemzeti, pásztori, humorisztikus, bordalok, románcok, balladák és másneműek) sziveskedjenek azokat az irodalom érdekében összegyűjteni, és alulirottakhoz folyó évi augusztus hó végeig beküldeni. Kelt Nagy-Abonyban (Pestmegyében) március 30-án 1860. Abonyi Lajos. Turpásztói László.

— Vingán april 23-án tartottak gyászmisét Széchenyi emlékére, szerénégi Illok on pedig 21-én.

— Midőn különös lángésszel megáldott férfiakról, kiknek sas pillantata előre behat a jövőbe, azt mondjuk, hogy ők a nemzet látnokai, és midőn a körülmények és tényekről levont tanok alapján szellemük előre látja alakulni a fejlődő idő szülöttjeit, minden józan ember tudja, mily értelemben ruháztatik a jós, és látnoki név a századok ily ritka férfaira. De mit szóljunk azon hamis prófétákról, kik reggelt kukorikolnak, midőn mély éj fedi még a természetet? Tudunk s zini költemények íróiról, kik a lefolyt századok valamely fiát drámai hősiül bemutatják, és jellemhez jóslatokat kötnek, miket a drámaköltőnek, ki a történelem lapjait ismeri, könnyű volt elmondani. Így Sampiero költője Corsica ezen hősével szeretett hazája egy boszuló feltámadását jóslatja, (I. Napoleont érti) kinek léptei alatt Europa, a világ rengeni fog. Az ily inspiratió jó helyen van költeményes munkában. De mit mondjunk azokról, kik a közéletben egész komolysággal jó soknak akarnak tartatni? Du sublime il n'y a au ridicule, q'un pas. Figyelmeztetjük olvasóinkat azon parodiára, mely az „Új Idő“ 8. számának elején olvasható.

— Zomborban april 23-án tartott meg a gyászisteni tisztelet Széchenyiért; ravatalát gyászöltözetű hölgyek állták körül. Ugyanaznap Debrecenben is ment végbe a gyászemlékünnepe; a győri olvasó-egylet és kereskedelmi gyűlde april 30-ára tüzte ki azt a protestánsok templomában.

— Gróf Rogendorf Robert, mollenburgi bíró jelenti szeretett nejének: Rogendorf Irene grófné született Diván, f. é. april 13-án éltének 26-ki tavaszán gyászos elhunytát.

Temesvári ujdonságok.

* A legnépszerűbb intézmények egyike, melyek a nevelésre vonatkoznak, a testgyakorlás. Legalább városunkban mondható, hogy a közönség közrészvételével találkozott. Érdekelni fogja tehát olvasóinkat azon értesítés, hogy aprilhó 24-én a testgyakorlatok ismét kezdetüket vették szokott külvárosi — de különben támított helyiségében, a tanodai ifjuság által. Főtisztelendő Hartl Ferenc igazgató ur mint azelőtt vezérli az intézetet.

* A jelen hét folyamában városunk szülöttje N edelko György ur, kinek a természet szép bariton hanggal kedvezett, legelőször fogja magát bemutatni a színházi közönségnek, és pedig „Ernani“ operában mint Carlos. Hisszük, hogy a közönség ez érdekes előadásra nagy számmal jelenedik meg.

* A magyar biztosító társaság életbiztosítási szakmája is életbe léptetvén, tudósítjuk a közönséget, hogy e szakmára nézve az itteni ügynökségekhez az alapszabályok megérkeztek, és hogy f. hó közepén az életbiztosítás már kezdetét veszi.

* Szerb egyházi községünk választmánya m. hó 22-én rendes gyűlést tartott, melyben folyamodványi tervezet terjesztetett elő, miszerint synodus megtarthatási engedély kéresék az egyházi és iskolai ügyek rendezésére. Az előterjesztvény ellenzékét idézett elő, leginkább azért, mert a declaratorium illyricum értelme szerint a választmány nem érezheti

magát feljogosítottak ily kérdések vitására, melyek a község gazdasági ügyein jóval tovább mennek; mert a synodus szóval felváltva használt congressus szó sokkal tágabb értelmű, mintsem félremagyarázásra ne adhasson alkalmat; és mert a mostani időpontot, melyben az ország historiai alapjának visszaállítására van igérve, legkevesebb hiszi alkalmasnak, egyes ügyek szorgalmazására. Határozattá lön, nehogy az előterjesztvény készületlen találja a tanácskozókat, hogy néhány kiküldött tag revideálja a folyamadási javaslatot, és azt egy kérvényi programmal együtt, következő csütörtökön (az az 26-án) ismét a választmány elé terjeszse, mely ha elfogadná a módosított vagy nem módosított javaslatot, köteles legyen az egész községet meghíni az e tárgy feletti tanácskozányra és határozatra. A gyűlésen kívüli derék szerb atyánkfiai az eredeti folyamodvány ellenzőinek nézetét oly élénkséggel tették magukévá, hogy ezen hangulatnál fogva, a kiküldött szűkebb választmány tökéletesen elejtetett, mely is nem találta szükségesnek működéséhez kezdeni. E szerint a közérdekeltséget gerjesztett vasárnapi tanácskozány a közvélemény várakozásának dicséretesen megfelelt.

* A május 6-án a horvátok javára adandó bál közrészvétet gerjesztett, miként azon becses adományokból ítélhetjük, melyek kisorsolásra beküldettek, és nálunk a kisorsolás napjáig bétékinthetők. Ujabbán is következő t. c. hazafiak- és honleányok küldtek ajándékokat, ugymint: Szuppan Fanni egy képtáblát (tablette) azon kijelentéssel, hogy a nyertes saját vagy más személy arcképét bekészítteteti az adakozónál. Scharman Mária: porcellán házat és virágkosarat. Gottliff Jozefa: zselészeket és bársonykönyvecskét, (brevete). Polacsek Charlotte: magyar fejkötőt. Andreovits Koics-Anna: kávécsészéket. Reich Róza: két pompás virágtartót. Lacunási Stojanovics bárónő: szivarlehamvazót, és csemegés sze-

lencét. Freund Cécilia: porcellán dohányfazéket. J. H.: kötött erszényt. Hiller (Gyika) Julia bárónő: egy képet keretben, porcellán alakot, és virágtartót Kirch Pálnő: kötött erszényt. Capdebo Jánosnő: gyümölcstálat. Stokinger Ilka: 3 porcellán alakot, és egy fémcs fognipiskáló állványt. Paulovits Anna: nagy üveg poharat. Nebenführer Mária: fedeles sörpoharat, mesterséges virágokat, és óratámlát. Paulovics Angelina: cukros szelencét. Virág Cécilia egy képet. Heinkelmann F.: virágállványt, 3 virágcsréppel. Esterházy Sarolta grófhölgy: a nemzeti dalkönyvecskét, és egy üvegpalcot pohárral együtt. Rochlitz Gyula: szivar- és pénztárcát. Keller Peregrin: két virágtartót. Reiter Emília: porcellán alakot, téntartatóval. Karvalyi Ilka: nagy üveg poharat. Pesty Irma: tájték szivarszopót, sólartót és levelterhelőt. Lang Luiza: virágtartót, varrópárnát és porcellánalakot. Fritsch Emília: üveg korsót, és hordó alakú cérnatokat bársonyból. Feszler Ferenc: porcellán alakot téntartatóval. Liedemann Bettina: erszényt és takaréklámpát. Joannovics János: egy képet. Dlhölczyk Antonia: kosarat khina ezüsből. Pecher Ilona: virágtartót. (Folytatjuk.)

* Hetivásári árak április 20-án: Buza 4 ft. 50, 4 ft. 30 kr., 4 ft. — Kétszeres 3 ft. 50 kr. — Rozs 3 ft. 20 kr. — Árpa 1 ft. 85 kr. — Zab 1 ft. 50 kr. — Tengeri 2 ft. 70 kr. mérőnkint. — Szalma 2 ft. 50 kr. mászája o. é.

Szerkesztői távirada.

Az illetőknek. Több rendű könyvismertetést hely szűke miatt a következő számra hagyunk.

Daruvárra E. I. Bizonyos lehet, hogy mindig jól fog fogadtatni. Kolosvár S. B. Megkaptuk. A példánnyal rendelkezhet tetszése szerint. Beodrara K. F. Külön levélben fogjuk magunkat kimagyarázni. Közreműködését köszönjük.

Kiadó és felelős szerkesztő Pesty Frigyes.

HIRDETÉSEK.

13115. szám.

5. sz.

Cs. k. szabad. osztrák államvasutársaság.

A t. c. utazók, kik a cs. kir. szabadalm. első Duna-Gőzhajózási-Társaság gyorshajóival Galaczból minden hétfőn délutáni órákban Báziasra megérkeznek, vasuton azonnali tovább szállítására azon intézkedés történt, hogy minden hétfőn Báziasról személyszállító vonat indítassék el, és az alább kimutatott módon vezetettve, forgalomba menjen:

Állomások	Óra	Perc	Nap ideje
Bázias Elindulás	5	30	Délután
Temesvár "	9	55	Estve
Szeged "	1	56	Délután
Cegléd "	5	50	Reggel
Pest "	9	—	"
Pozsony "	3	49	Délután
Bécs Megérkezés	5	56	"

A gyorshajók elkészése esetében a t. c. utazók továbbindítása különvonatok sgedelmével fog eszközöltetni. A cs. kir. szabadalm. első Duna-Gőzhajózási-Társaság minden szombaton Orsováról Báziasra megérkező utazók-hajójára nézve a személyek továbbszállítása a mindennap Báziasról délután 3 óra 30 perckor elinduló vegyes vonattal történik, a mely a gőzhajó elkészése eseteiben annak megérkezésére várakozni fog. Bécs március 20-án 1860.

A főigazgatóságtól.

(3-3)

Az 1858-ik évben alapított és legfelsőbb helyen is megerősített

Első magyar általános biztosító társaság
Pesten

ötödfél millió o. é. forint

kezességi tőkével biztosításokat fogad el.

- Jégverés ellen, teljes kárpótlás jótállása mellett, szintugy
- tűzkárok ellen, ha villám által okoztatnának is, épületek, gyárak, gépek, készletek, butorzatok s bar-mokban sat.
- szállítmányok veszélye ellen, vizen mint szárazon vagy vasuton.

Az alapítványi tőke, díjtartalékos és folyvást befolyó biztosítási díjak megnyugtató kezessegül szolgálnak, míg a biztosítási feltételek a közönség előnyére vannak alkalmazva.

A díjak lehető leggyutányosabban számíttatnak s az esett károk leggyorsabban és illendőbben kárpóttoltnak.

Az alulirt ügynökség legkészségesebben ajánlja magát minden a biztosításra vonatkozó felvilágosítások nyújtására mint szintén bármintemű biztosítások eszközlésére.

Temesvár aprillióban 1860.

Az első magyar általános biztosító társaság
(7. sz.) **ügynöksége**

(1-3) **Babusnik Ágoston.**